

Nadala a la Fundació Joan Miró Fotografia al vestíbul

Joan Miró i les figuretes del pessebre

Instal·lació i selecció fotogràfica a càrrec de Josep Mañà

23/11/2017 – 07/01/2018

Inauguració: 22 de novembre de 2017, a les 18 h

Nota de premsa

La Fundació Joan Miró presenta *Joan Miró i les figuretes del pessebre*, una instal·lació de Josep Mañà que incideix en l'admiració que Joan Miró sentia per aquesta iconografia d'art popular.

Per a la Nadala 2017, Mañà ha recreat un pessebre tradicional que reproduïx un ventall extens de paisatges al vestíbul de la Fundació, en un homenatge a la relació íntima de Miró amb la terra i la natura.

La instal·lació, que es podrà visitar del 23 de novembre de 2017 al 8 de gener de 2018, s'acompanya d'una nova selecció fotogràfica del Fons Joaquim Gomis que testimonia l'estima que Joan Miró tenia per les expressions artístiques de la cultura popular.

Barcelona, 21 de novembre de 2017. *«L'art popular sempre m'emociona. En aquest art no hi ha trampa ni trucatge. Va directament al seu objectiu. Sorprèn i és tan ric de possibilitats!..» «Miri aquestes figuretes de pessebre com les que es venen a la fira de Nadal. Es percep l'empremta dels dits en l'argila.» (Joan Miró)*

Les figuretes de pessebre o *pastorets*, com s'anomenen a Mallorca, van ser per a Joan Miró un món proper i vivencial des de la infantesa, quan la tradicional Fira de Santa Llúcia ocupava part de la plaça Sant Jaume, a tocar de la seva casa natal al passatge del Crèdit. Més endavant, al seu taller de Son Abrines, a Palma de Mallorca, les atresoraria en una vitrina, que va batejar amb solemnitat com «La Pinacoteca», al costat d'altres mostres d'artesanía popular que l'atreïen molt, com els siurells mallorquins.

Modelades i pintades de manera personal per cada artesà, l'expressió peculiar i les qualitats plàstiques d'aquestes figuretes no van deixar indiferent Joan Miró que, tal com explica en una de les seves notes, va fer-les servir de model en diverses ocasions: «Usar en algun indret de la pintura el *ripolin* (marca comercial de pintura) més brillant perquè contrasti amb el mat, com en les figuretes del pessebre, que hi ha colors a la cola i en altres llocs molt brillants.»

No és casual que el poeta J. V. Foix es referís al seu amic Miró com un «pessebrista astral» al diari *La Publicitat*, l'any 1932, o a la conferència que va fer l'any 1968, dins els actes complementaris de la gran exposició antològica a l'Antic Hospital de la Santa Creu de Barcelona. En l'article que el poeta va escriure a *Serra d'Or*, l'any 1973, titulat «El natalici de Miró», aprofundeix en aquesta definició: «com pessebristes del terror que proven de reproduir paisatges quan, verament creen, amb modèstia i fervor pairals, d'altres paratges per on vaguen pacíficament i beatament, en Miró modifica la realitat i s'allibera, amb opulència astral, del setge de les obsessions [...]».

De la seva banda, l'escriptor i crític d'art australià Robert Hughes, tot analitzant els conceptes de seny i rauxa, i la figura del caganer al seu llibre *Barcelona* (1996), fa referència a l'obra *La masia*, de Joan Miró: «El caganer entra d'una manera inconfusible en l'art del segle XX [...] si un observa amb atenció *La masia* advertirà la presència d'un noi et pàl·lid, assegut a la gatzoneta, davant del safareig on la seva mare fa la bugada. Doncs bé, aquest noi no és sinó el caganer dels Nadals de la infantesa de Miró [...]». Altres estudiosos de l'obra mironiana han intuït també la influència de la imatgeria pessebrista en obres com *La masovera* (1922-1923), que respon al referent d'un dels típics personatges coneguts com «figuretes de l'ofrena», el de la pagesa amb el cistell i el conill; o han comparat la descripció minuciosa dels estris i les feines del camp que l'artista fa en obres com *La casa de la palmera* (1918), o *La masia*, amb el detallisme exhaustiu dels diorames d'alguns pessebres.

Josep Mañà durant el muntatge de la Nadala 2017 a la Fundació Joan Miró. © Fundació Joan Miró, Barcelona. Foto: Pere Pratdesaba.

La instal·lació *Joan Miró i les figuretes de pessebre* mostra i posa en el seu context una de les representacions iconogràfiques més característiques dels costums i les tradicions del Nadal a Catalunya i a les Illes Balears. Aquesta escenificació vol fer palès l'afecte que Joan Miró tenia per aquesta imatgeria, que formava part del repertori d'objectes

d'art popular que recopilava i que li va servir d'inspiració per a diverses obres. El pessebre de Mañà reproduceix un ventall extens d'escenes i paisatges al vestíbul de la Fundació, en un homenatge a l'estret vincle que unia Miró amb la terra i la natura.

Les imatges fotogràfiques de Joaquim Gomis, gran amic de l'artista i documentalista de la seva obra, són testimoni de l'interès i l'estima que Joan Miró tenia per les expressions artístiques de la cultura popular. A l'espai de fotografia al vestíbul de la Fundació Joan Miró s'exposarà una mostra de quinze imatges del Fons Joaquim Gomis seleccionades per a l'ocasió pel mateix Josep Mañà.

Joaquim Gomis, 1960. © Hereus de Joaquim Gomis.
Fundació Joan Miró, Barcelona.

La Nadala de la Fundació Joan Miró és una proposta que vincula artistes locals amb les festes de final d'any. Al voltant d'aquestes dates, la Fundació acull una instal·lació creada específicament per un artista, que fa la seva interpretació d'algun dels temes propis del cicle festiu hivernal. Des de 2007, la Fundació ha acollit les propostes de Perejaume, Ignasi Aballí, Tere Recarens, Antoni Llena, Fernando Prats, Jaume Pitarch, Eulàlia Valldosera, Fina Miralles, Rafel G. Bianchi i Regina Giménez, i Luis Bisbe.

Des de l'any 2012, la Fundació Joan Miró programa exposicions de fotografia al seu vestíbul. A partir de l'acord amb els hereus de Joaquim Gomis i la Generalitat, la Fundació s'encarrega de gestionar el Fons Gomis, a més de difondre'l i potenciar l'estudi de la seva obra. Amb aquesta voluntat s'hi exposa temporalment l'obra de Gomis, alternant-la amb mostres d'altres fotògrafs amateurs.

Joaquim Gomis i Serdañons (Barcelona, 1902-1991) va ser empresari, fotògraf, promotor artístic i primer president de la Fundació Joan Miró de Barcelona (1972-1975). Durant més de cinc dècades, va desenvolupar una producció fotogràfica àmplia i rigorosa, que va estar vinculada amb els posicionaments artístics més avançats de la seva època. Va ser membre fundador d'ADLAN (Amics de l'Art Nou, 1932-1936) i de Club 49 (1949-1971), dos dels grups més actius en la difusió de l'art d'avantguarda a Catalunya entre 1930 i 1970.

Imatges i vídeo descarregable a www.fmirobcn.org/premsa

Per a més informació:

Premsa Fundació Joan Miró | Elena Febrero – Amanda Bassa

T. (34) 934 439 070 press@fmirobcn.org